

DOORSTROOMCONFERENTIE

Opbrengst Themasessie

Route naar het hbo: de student op de juiste plek, Elke Tijhuis

Kern van de themasessie

De themasessie stond in het teken van één centrale ambitie: studenten niet zomaar laten doorstromen, maar hen begeleiden naar een plek die daadwerkelijk bij hen past. Een passende studiekeuze vraagt om realistische verwachtingen en goede begeleiding vóór de start van de opleiding, zodat uitval vermindert en doorstroom duurzamer wordt.

In de sessie werd duidelijk dat studiekeuzes nog vaak worden ingegeven door veiligheid of bekendheid, terwijl juist een goed onderbouwd beeld van het beroep, de opleiding en de eigen interesses en drijfveren bepalend is voor succes. Dit onderstreept het belang van betere afstemming tussen vo, mbo en hbo, waarbij samenwerking niet primair gericht is op instroom, maar op het belang van de student.

Daarnaast kwam naar voren dat de start in het hbo voor veel studenten gepaard gaat met verschillende vormen van onzekerheid: sociaal, inhoudelijk, didactisch en toekomstgericht. Deze onzekerheden zijn niet vanzelfsprekend onvermijdelijk. Door tijdige, eerlijke en toegankelijke voorlichting, inzicht in het curriculum en zorgvuldig verwachtingsmanagement kunnen instellingen bijdragen aan meer houvast en vertrouwen bij aankomende studenten. Een bewuste en passende studiekeuze ontstaat daarmee niet op één moment, maar in een doorlopend proces van oriëntatie, voorbereiding en begeleiding.

Waarom dit een kans is voor betere doorstroom

De opbrengst van de themasessie laat zien dat deze benadering een duidelijke kans biedt om de doorstroom in het onderwijs te versterken. Door studiekeuze, voorbereiding en startbegeleiding te beschouwen als één samenhangende opgave, ontstaat een doorlopende lijn van primair onderwijs tot en met het hbo. Wanneer loopbaanoriëntatie en -begeleiding betekenisvol en doorlopend wordt ingericht, met praktijkgerichte opdrachten, aansluiting bij de belevingswereld van jongeren en samenwerking met vervolgopleidingen en het werkveld, wordt studiekeuze concreter en beter toetsbaar in de praktijk.

Een belangrijk element hierin is de aandacht voor vroege binding en realistische verwachtingen vóór de start van de opleiding. Investeren in kennismaking, oriëntatie en contact vooraf draagt bij aan betrokkenheid en verkleint de kans op uitval na instroom. Studenten krijgen zo een beter beeld van wat hen te wachten staat en kunnen hun keuze bewuster maken.

Tegelijkertijd maakt deze benadering het vraagstuk van doorstroom expliciet collectief. Onderwijsinstellingen nemen gezamenlijk verantwoordelijkheid voor het plaatsen van studenten op een passende plek, ook wanneer die buiten de eigen organisatie ligt. Dit stimuleert regionale samenwerking, versterkt de matching en helpt om onnodige doorplaatsing of uitval te voorkomen. Door het studentbelang centraal te stellen, ontstaat ruimte voor betere aansluiting tussen onderwijssectoren en voor een doorstroom die niet alleen soepel verloopt, maar ook duurzaam is.

Aanbevelingen vanuit de deelnemers aan deze werksessie

- **Maak studiekeuze en matching ervaarbaar en domeinbreed**

Richt studiekeuze en matching zo in dat leerlingen en studenten regionaal en over onderwijssectoren heen daadwerkelijk kunnen ervaren wat opleidingen vragen en bieden, bijvoorbeeld door het volgen van herkenbare lessen. Zo wordt zichtbaar of een opleiding past en wordt instroom bewuster en beter onderbouwd.
- **Gebruik voorlichting en open dagen als realistische toetsmomenten**

Benut open dagen en voorlichtingsactiviteiten als momenten waarop leerlingen en studenten een eerlijk en concreet beeld krijgen van de inhoud van de opleiding en het bijbehorende beroep. Door praktijk, werkveld en alumni zichtbaar te maken, sluiten verwachtingen beter aan op de werkelijkheid.
- **Verklein startonzekerheid door herkenbare en toegankelijke voorbereiding**

Zorg dat aankomende studenten vóór de start inzicht krijgen in wat hen sociaal, inhoudelijk en didactisch te wachten staat. Door informatie herkenbaar, gespreid en in verschillende vormen aan te bieden, ontstaat meer vertrouwen en een betere voorbereiding op de overstap.
- **Investeer in vroege binding en kennismaking vóór de start**

Organiseer structureel contact en oriëntatie voorafgaand aan de start van de opleiding, bijvoorbeeld door kennismakingsactiviteiten of een periode van meedraaien. Dit versterkt betrokkenheid, maakt verwachtingen expliciet en draagt bij aan minder uitval na instroom.
- **Neem gezamenlijk verantwoordelijkheid voor plaatsing op de juiste plek**

Werk regionaal vanuit het gedeelde uitgangspunt dat iedere leerling en student zo goed mogelijk op een passende plek terechtkomt, ook wanneer die buiten de eigen instelling ligt. Door het studentbelang centraal te stellen, verbetert de match en wordt onnodige doorstroom of uitval voorkomen.
- **Veranker loopbaanoriëntatie als doorlopende, beroepsgerichte lijn**

Richt loopbaanoriëntatie zo in dat deze doorlopend en betekenisvol is, met duidelijke verbindingen tussen onderwijssectoren en het werkveld. Praktijkgerichte opdrachten en samenwerking maken studiekeuze onderdeel van een samenhangende leerroute.
- **Stimuleer structurele uitwisseling van expertise en samenwerking**

Versterk de aansluiting tussen onderwijssectoren door kennis en expertise structureel te delen, bijvoorbeeld via docentuitwisseling en gezamenlijke ontwikkeling. Dit vergroot wederzijds begrip van verwachtingen, inhoud en vaardigheden en voorkomt versnippering.
- **Maak de overgang expliciet door hbo-competenties en -vaardigheden te verbinden**

Breng gezamenlijk in beeld welke vaardigheden en competenties nodig zijn voor een succesvolle overstap naar het hbo en waar deze worden ontwikkeld. Door hierover gezamenlijke afspraken te maken en dit zichtbaar te maken in onderwijs en curriculum, wordt de overgang voorspelbaarder.
- **Betrek ouders als partner in het keuzeproces**

Voorzie ouders van heldere en realistische informatie over opleidingsroutes en beroepsperspectieven en betrek hen actief bij het keuzeproces. Dit versterkt de ondersteuning rondom leerlingen en studenten en draagt bij aan weloverwogen keuzes.